

Χαμένος στη μετάφραση

ΑΡΧΕΙΟ ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ 13.01.2013

Δεν είναι απόλυτα ξεκάθαρο τι απεκόμισε ο κ. Τσίπρας από το πρόσφατο ταξίδι του στη Νότια Αμερική, αν απεκόμισε κάτι. Το μήνυμα του πρώην προέδρου της Βραζιλίας κ. Λούλα προς τον κ. Τσίπρα ήταν η ανάγκη αναζήτησης λύσεων στην κρίση, λύσεων προσανατολισμένων στην οικονομική ανάπτυξη, το εμπόριο, τις επενδύσεις και τις θέσεις εργασίας. Μετάφραση Τσίπρα: «Στο πρόσωπο του προέδρου Λούλα βρήκαμε έναν ισχυρό σύμμαχο στην προσπάθεια του ελληνικού λαού να ξεπεράσει την κρίση, να αντέξει και να νικήσει τις βάρβαρες νεοφιλελεύθερες πολιτικές». Πρόκειται είτε για αυτάρεσκη ημιμάθεια είτε για Οργουελιανή «newspeak» που στρεβλώνει την πραγματικότητα για να χειραγωγήσει τη σκέψη. Αυτές τις «βάρβαρες νεοφιλελεύθερες πολιτικές» ασπάστηκε η κυβέρνηση Λούλα για να βγει η Βραζιλία από την κρίση και να γίνει η έκτη σε μέγεθος οικονομία του κόσμου. Τις ασπάστηκε μάλιστα σε τέτοιο βαθμό ώστε το πρόγραμμα σταθεροποίησης της Βραζιλίας επί προεδρίας Λούλα περιελήφθη σε βιβλίο με τίτλο «Επιτυχίες του ΔΝΤ» («Successes of the IMF», Brau & McDonald, ed., 2009).

Το πρόγραμμα συμφωνήθηκε τον Αύγουστο του 2002 και εγκρίθηκε από το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ ένα μήνα πριν από τη νίκη του Λούλα στις εκλογές του Οκτωβρίου. Η προοπτική νίκης του Λούλα -πρώην συνδικαλιστή με ακραίες απόψεις- και η ταυτόχρονη χρεοκοπία της γειτονικής Αργεντινής είχαν εκτινάξει το spread των βραζιλιάνικων ομολόγων στις 2.500 μονάδες βάσης, ενώ το νόμισμα βρισκόταν σε ελεύθερη πτώση. Για να κατευνάσει τις αγορές, ο Λούλα συνυπέγραψε με τον πρόεδρο Καρντόζο ένα Μνημόνιο με στόχο να στείλει ηχηρό μήνυμα ότι η οικονομική πολιτική θα παρέμενε προσανατολισμένη στη σταθερότητα και μετά τις εκλογές. Το πρόγραμμα σταθεροποίησης τηρήθηκε παραδειγματικά και το spread μειώθηκε στις 500 μονάδες βάσης μέσα σε λίγους μήνες. Εν συνεχεία συμφωνήθηκε και νέο πρόγραμμα, παρά το γεγονός ότι η Βραζιλία είχε επανακτήσει πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές και δεν χρειαζόταν έκτακτη χρηματοδότηση. Η εφαρμογή του προγράμματος επέτρεψε στη χώρα να αποπληρώσει το σύνολο του χρέους της προς το ΔΝΤ τον Δεκέμβριο του 2005 και εξασφάλισε την επανεκλογή του Λούλα τον Οκτώβριο του 2006.

Αν ο στόχος του ταξιδιού ήταν να αποκομίσει μαθήματα διακυβέρνησης, η επίσκεψη του κ. Τσίπρα στην Αργεντινή μόνο ως ανέκδοτο μπορεί να εκληφθεί. Δώδεκα χρόνια μετά τη χρεοκοπία της χώρας, τα ομόλογα της Αργεντινής κατατάσσονται στο ίδιο επίπεδο με αυτά της Ελλάδος, δηλ. στην κατηγορία «σκουπίδια» (B-), παρά τις τιμές-ρεκόρ των εξαγωγών σόγιας στις διεθνείς αγορές. Οι εθνικοποιήσεις και τα δημοσιονομικά ελλείμματα που χρηματοδοτούνται με πληθωριστικό χρήμα έχουν αποθαρρύνει τις επενδύσεις. Τα επίσημα στοιχεία δείχνουν μονοψήφιο πληθωρισμό ώστε να μην αντιληφθούν οι πολίτες τη μείωση της αγοραστικής αξίας των εισοδημάτων τους, ενώ οι μετρήσεις από ανεξάρτητους αναλυτές ανεβάζουν τον πληθωρισμό στο 25%. Το ΔΝΤ έχει σηκώσει κίτρινη σημαία θέτοντας την κυβέρνηση προ των ευθυνών της για τη δημοσιοποίηση στοιχείων που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Αν ο κ. Τσίπρας ήθελε να πάρει μαθήματα διακυβέρνησης, θα έπρεπε να είχε επισκεφθεί τη γειτονική Χιλή. Αντίθετα με την Αργεντινή που επιδόθηκε στον λαϊκισμό και την προσωπολατρία, η Χιλή έκτισε θεσμούς που θωράκισαν την οικονομία. Παρά την παγκόσμια κρίση, πέτυχε ρυθμό ανάπτυξης 4,5% κατά μέσο όρο με χαμηλό πληθωρισμό την περασμένη δεκαετία. Με το χρέος της χώρας να ανέρχεται στο 11,2% του ΑΕΠ, δεν είναι παράδοξο ότι η Χιλή έχει υψηλότερη πιστοληπτική ικανότητα (ΑΑ-) απ' ό, τι πέτυχε ποτέ η Ελλάδα ακόμη και στη χρυσή εποχή της ταχύρρυθμης ανάπτυξης και ένταξης στην Ευρωζώνη. Η εμπειρία της Χιλής δείχνει ότι δεν υπάρχει μαγική φόρμουλα, αυτό που χρειάζεται είναι η συνεπής εφαρμογή αξιόπιστης οικονομικής πολιτικής διαχρονικά.

Στο βιβλίο τους «Why Nations Fail», οι οικονομολόγοι Ασεμόγλου και Ρόμπινσον συμπεραίνουν ότι η ποιότητα των πολιτικών θεσμών είναι ο καθοριστικός παράγοντας των οικονομικών επιδόσεων κάθε χώρας. Χώρες όπου επικρατεί η ισχύς του νόμου και ο υγιής ανταγωνισμός έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να πλουτίσουν από χώρες με αδύναμους θεσμούς, ακόμη και αν δεν διαθέτουν άφθονους φυσικούς πόρους. Οι αδύναμοι θεσμοί (πελατειακές σχέσεις, ασυλία υπουργών, έλλειψη αξιολόγησης και λογοδοσίας στο Δημόσιο, κ. λπ.) αναιρούν την έννοια του κράτους δικαίου και αποθαρρύνουν την ανάπτυξη. Η σημερινή οικονομική κρίση απορρέει από την πελατειακή διαχείριση του κράτους που έκλεινε τα μάτια στις παρανομίες κάθε είδους, ενώ μοίραζε απλόχερα τα δανεικά. Η κρίση ανέδειξε την παθογένεια πολιτικού συστήματος, της κρατικής μηχανής και του κρατικοδίαιτου συνδικαλισμού που έχει διώξει μεγάλες εταιρείες από την Ελλάδα και έχει αφήσει χιλιάδες εργαζόμενους άνεργους.

Αντί να ακολουθήσει τη συμβουλή του κ. Λούλα, ο κ. Τσίπρας συνεχίζει τη στείρα αντιπολίτευση χωρίς καμία εποικοδομητική πρόταση. Αντί να έρθει σε εθνική συνεννόηση για έξοδο από την κρίση, επιδίδεται σε κούφιες κοκορομαχίες στη Βουλή με στόχο τη συσπείρωση των οπαδών του για να κατακτήσει την εξουσία. Η συγκρουσιακή αντίληψη της πολιτικής που ασπάζεται δεν αφήνει περιθώρια για συμβιβασμούς και συναίνεση. Ετσι η ριζοσπαστική Αριστερά αποσυνδέεται οριστικά από κάθε έννοια μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού και ταυτίζεται με τις αντιδραστικές συντεχνίες που επιθυμούν την αδράνεια και τη διατήρηση των κεκτημένων. Οχυρωμένοι πίσω από τα συντεχνιακά τους συμφέροντα, οι συνδικαλιστές του ΣΥΡΙΖΑ αντιτίθενται στις ιδιωτικοποιήσεις και στις ξένες επενδύσεις με στόχο να μην αλλάξει τίποτε. Αλλά η ανάπτυξη δεν θα έρθει με περισσότερα δανεικά, θα έρθει με ιδιωτικές επενδύσεις. Αντί να καταδικάσει απερίφραστα τη βία και την ανομία, ο ΣΥΡΙΖΑ βαφτίζει την αναρχία «άμεση δημοκρατία», τη Βίλα Αμαλία «πολιτιστικό κέντρο», και την εφαρμογή του νόμου για το άσυλο «αστυνομική αυθαιρεσία».

Την ώρα που πολλές χώρες της Ε. Ε. παίρνουν σκληρά μέτρα λιτότητας, υπάρχει διχογνωμία αν σε περίοδο κρίσης έχει προτεραιότητα η δημοσιονομική εξυγίανση ή η ανάπτυξη. Για την Ελλάδα αυτό είναι ψευτοδίλημμα. Δεν υπάρχει χώρα στην Ε. Ε., ακόμα και μεταξύ των πρώην κομμουνιστικών χωρών, με τόσες προβληματικές δημόσιες επιχειρήσεις, τόσο χαώδες συνταξιοδοτικό, τόσο παράλυτη δημόσια διοίκηση, τόσο ανύπαρκτη παραγωγική βάση. Η σημερινή κυβέρνηση ευτυχώς αντιλαμβάνεται ότι για την Ελλάδα δεν υπάρχει άλλος δρόμος από αυτόν που χαράζει το Μνημόνιο. Καλό θα ήταν να το αντιληφθεί και η αντιπολίτευση.

* Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι σύμβουλος επενδύσεων E. F. Consulting και πρώην στέλεχος ΔΝΤ.